

Onderwerp Beschikbaar stellen budget voor opvang Oekraïners	
Nummer	2022/620552
Portefeuillehouder	Wienen, J.
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur
Afdeling	PCM
Auteur	Dieben, G.C.
Telefoonnummer	023-5113263
Email	wdieben@haarlem.nl
Kernboodschap	De verschrikkelijke oorlog in Oekraïne raakt ons allemaal. Miljoenen mensen vluchten uit Oekraïne om aan het geweld en de verwoesting te ontkomen, ook naar Nederland. De Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) moet zorgen voor 2.000 gemeentelijke opvangplaatsen voor Oekraïense vluchtelingen. Haarlem is één van de grootste gemeenten in de VRK en heeft met de regio afgesproken 590 gemeentelijke opvangplaatsen te realiseren. De opvang van vluchtelingen betekent in de eerste plaats dat de gemeente zorgt voor basisvoorzieningen zoals slapen, wassen en eten. Ook hebben vluchtelingen onderwijs, zorg en inkomen nodig. Daarnaast verstrekt de gemeente leefgeld en een woontoeslag aan vluchtelingen die onderdak hebben gevonden bij particuliere gastgezinnen. Door de regering is aangekondigd dat burgemeesters hiervoor de benodigde financiële middelen zullen ontvangen. De burgemeester heeft de wettelijke taak gekregen om te voorzien in de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Het Rijk heeft middels besluitvorming geautoriseerd dat het rechtmatig is de noodzakelijke kosten daarvoor te maken, zonder dat daarvoor een besluit van de gemeenteraad nodig is. Uit het oogpunt van transparantie en zorgvuldigheid heeft het college besloten om met dit raadsvoorstel toch aan de gemeenteraad een budget te vragen om de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne voorlopig te bekostigen. Het was noodzakelijk om vooruitlopend op de toekenning van dit budget al te starten met de uitvoering van de werkzaamheden en daarvoor al kosten te maken.
Behandellootstel voor commissie	De commissie bestuur wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	– RIB 2022/461375, oorlogsgeweld in Oekraïne, college 8 maart 2022 – RIB 2022/479501, huidige stand van zaken opvang vluchtelingen uit Oekraïne,

	college 15 maart 2022 – RIB 2022/523519, Stand van zaken opvang vluchtelingen uit Oekraïne, college 22 maart 2022 – RIB 2022/561751, Huidige stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen, college 5 april 2022
Besluit College d.d. 10 mei 2022	1. het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. Vooruitlopend op de Rijksbijdrage voor Oekraïense vluchtelingen, voor de realisatie van 590 gemeentelijke opvangplekken voor een periode van tenminste een half jaar, een budget ter beschikking te stellen van € 10.740.000 en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen; 2. Vooruitlopend op de Rijksbijdrage voor Oekraïense vluchtelingen, een budget ter beschikking te stellen van € 1.200.000 ten behoeve van de financiële verstrekkingen aan vluchtelingen in de particuliere opvang (bij gastgezinnen) en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen. Het gevraagde budget is gebaseerd op een verblijf van 6 maanden van 497 vluchtelingen in gastgezinnen (stand van zaken 9 mei 2022); 3. Vooruitlopend op de Rijksbijdrage voor Oekraïense vluchtelingen, voor het jaar 2022 een budget ter beschikking te stellen voor overige kosten (zoals onderwijshuisvesting, subsidie kinderopvang en maatschappelijke ondersteuning) van totaal € 160.000 en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen; 4. Voor de bekostiging van de (gemeentelijke bijdrage aan) de regionale inzet voor Oekraïense vluchtelingen een budget ter beschikking te stellen van € 170.000 en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen. de griffier, de voorzitter,

--	--

1. Inleiding

Oekraïne is in de nacht van 23 op 24 februari 2022 in een oorlog verzeild geraakt, waar het land niet om heeft gevraagd. Inmiddels zijn meer dan 5 miljoen mensen, voornamelijk vrouwen en kinderen, op de vlucht geslagen. Verreweg de meesten worden opgevangen in de omringende landen, maar een deel van de ontheemden reist door binnen Europa, onder meer naar Nederland. Er is vooralsnog, landelijk en ook in Haarlem, grote eensgezindheid om de Oekraïense bevolking te steunen; dat gebeurt op verschillende manieren: van hulpgoederen sturen tot het opvangen van Oekraïners als gast in huis.

De Veiligheidsregio Kennemerland (VRK: Haarlem, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlemmermeer Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort) moet zorgen voor 2.000 opvangplaatsen voor Oekraïense vluchtelingen. De streefdatum is 23 mei. De afspraak is dat Haarlem, als één van de grootste gemeenten in de VRK, 590 gemeentelijke opvangplaatsen realiseert. De opvang door particulieren wordt in dat aantal niet meegeteld. De opvang van vluchtelingen betekent in de eerste plaats dat de gemeente zorgt voor basisvoorzieningen zoals slapen, wassen en eten. Daarnaast hebben vluchtelingen onderwijs, zorg en inkomen nodig.

De raad is verschillende keren met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken. Met dit raadsvoorstel wordt, ten behoeve van de financiële verantwoording tussen college en raad, aan de gemeenteraad een budget gevraagd om de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne voorlopig te bekostigen in afwachting van de Specifieke Uitkering door het Rijk die reeds is aangekondigd.

Wet verplaatsing bevolking

De regering heeft besloten om per 1 april 2022 de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking in werking te stellen. Daardoor heeft de burgemeester de wettelijke taak gekregen om te voorzien in de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Onder opvang wordt begrepen de huisvesting, verzorging en de registratie van vluchtelingen. Door de regering is aangekondigd dat burgemeesters hiervoor de benodigde financiële middelen zullen ontvangen.

Financiële afspraken met gemeenten

Gemeenten ontvangen een normbedrag van € 700 per week per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek voor de kosten die samenhangen met het realiseren van de opvangplek en verstrekkingen (o.a. leefgeld). De uitvoeringskosten van veiligheidsregio's worden apart vergoed. De kosten voor leefgeld en de wooncomponent verstrekt aan mensen in particuliere opvang (gastgezinnen) vallen niet onder het normbedrag en zullen apart worden gedeclareerd. Dit wordt nader uitgewerkt in de regeling voor de Specifieke Uitkering. Transitie- en transformatiekosten van panden vallen ook niet onder het normbedrag. Deze worden vergoed op basis van werkelijke kosten.

Dit staat in de ['verzamelbrief opvang Oekraïne'](#) van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 6 april jl. De vergoeding van het normbedrag ten behoeve van huisvesting, verzorging en registratie van vluchtelingen, is niet afhankelijk van het daadwerkelijk gebruik van de opvangplek. Het normbedrag kan met terugwerkende kracht gedeclareerd worden vanaf het moment dat een opvangplek gerealiseerd is. In de genoemde brief staat dat financiële verstrekkingen (leefgeld) aan vluchtelingen in de particuliere opvang (gasten bij Haarlemmers thuis) apart kunnen worden gedeclareerd. De afspraken gelden voorlopig voor 6 maanden. Voor de periode daarna wordt door het Rijk een nieuwe regeling uitgewerkt. Het Rijk maakt nog een aparte regeling voor vergoeding van de overige gemeentelijke kosten, zoals bijvoorbeeld onderwijs gerelateerde kosten en kosten voor maatschappelijke ondersteuning door de gemeente.

De ontwikkelingen op het gebied van migratie en alles wat daarbij komt kijken, volgen zich ten gevolge van de oorlog in Oekraïne razendsnel op. Aantallen vluchtelingen in de stad, opvanglocaties en overige maatregelen kunnen snel veranderen en de gemeentelijke organisatie past zich daar continu op aan. Dat betekent dat een deel van de in deze nota benoemde maatregelen al is ingezet, vooruitlopend op dit raadsvoorstel. Middels tussentijdse raadsinformatiebrieven werd en wordt de raad daarover steeds geïnformeerd.

Rechtmatigheid van de uitgaven

De burgemeester is belast met de wettelijke taak om te voorzien in de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Het Rijk heeft middels besluitvorming geautoriseerd dat het rechtmatig is de noodzakelijke kosten daarvoor te maken, zonder dat daarvoor een besluit van de gemeenteraad nodig is. Het college heeft besloten om, uit het oogpunt van transparantie en zorgvuldigheid, toch een voorstel voor het verstrekken van budget voor te leggen aan de gemeenteraad. Ondanks dat de gemaakte kosten door het Rijk zullen worden vergoed.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vooruitlopend op de Rijksbijdrage voor Oekraïense vluchtelingen, voor de realisatie van 590 gemeentelijke opvangplekken voor een periode van tenminste een half jaar, een budget ter beschikking te stellen van € 10.740.000 en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen;

2. Vooruitlopend op de Rijksbijdrage voor Oekraïense vluchtelingen, een budget ter beschikking te stellen van € 1.200.000 ten behoeve van de financiële verstrekkingen aan vluchtelingen in de particuliere opvang (bij gastgezinnen) en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen. Het gevraagde budget is gebaseerd op een verblijf van 6 maanden van 497 vluchtelingen in gastgezinnen (stand van zaken 9 mei 2022);
3. Vooruitlopend op de Rijksbijdrage voor Oekraïense vluchtelingen, voor het jaar 2022 een budget ter beschikking te stellen voor overige kosten (zoals onderwijshuisvesting, subsidie kinderopvang en maatschappelijke ondersteuning) van totaal € 160.000 en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen;
4. Voor de bekostiging van de (gemeentelijke bijdrage aan) de regionale inzet voor Oekraïense vluchtelingen een budget ter beschikking te stellen van € 170.000 en de kosten te dekken uit de algemene middelen en na ontvangst van de Rijksbijdrage de kosten te verrekenen.

3. Beoogd resultaat

Het doel is het realiseren van de benodigde opvangplekken voor ontheemden uit de Oekraïne. De gevraagde budgetten zijn nodig om voor (in ieder geval) 6 maanden de wettelijke taak van de burgemeester om te voorzien in de opvang van ontheemden uit Oekraïne uit te kunnen voeren. De gemaakte kosten worden gedeclareerd bij het Rijk.

Met de werkzaamheden voor de opvang van Oekraïners is al gestart op 1 maart. Overeenkomstig de afspraken met het Rijk werd leefgeld uitgekeerd vanaf 1 april.

4. Gemeentelijke opvangplekken

Voor de opvang van de Oekraïense vluchtelingen zijn in Haarlem zowel plekken voor crisisopvang als noodopvang gerealiseerd. Daarnaast wordt gewerkt aan semipermanente opvang waar vluchtelingen voor een langere periode kunnen blijven.

Voor de semipermanente opvang zijn contracten aangegaan voor een periode langer dan 6 maanden. Dit levert een kostenvoordeel op ten opzichte van korte termijncontracten. Op het moment dat de situatie in Oekraïne dat toelaat, kunnen deze locaties mogelijk worden ingezet voor andere doeleinden zoals spoedzoekers, statushouders etc. Hieronder volgt een overzicht van de beschikbare en voorziene opvangplekken in Haarlem.

Crisisopvang		
<i>Waar?</i>	<i>Plekken</i>	<i>Bijzonderheden beschikbaarheid</i>
Beijneshal	94	Tot 1 april 2023 beschikbaar en geschikt voor verblijf van maximaal 72 uur
Paviljoen	64	Vanaf circa 1 juli beschikbaar voor 6 tot 9 maanden op nog te bepalen locatie
Noodopvang tot 6 maanden		
<i>Waar?</i>	<i>Plekken</i>	<i>Bijzonderheden beschikbaarheid</i>
Hotels korter dan 6 maanden	± 60	Het aantal plekken varieert in de tijd

Semipermanente opvang (6 maanden en langer)		
<i>Waar?</i>	<i>Plekken</i>	<i>Bijzonderheden beschikbaarheid</i>
Schalkweide	16	Afspraak tot 1 oktober, kan mogelijk worden verlengd
Hotels 6 maanden en langer	80	Voor 36 plekken wordt gebruik gemaakt van catering Beijneshal voor de andere 44 plekken wordt eten in het hotel geserveerd.
Zelfstandige appartementen	21	Afspraak voor 6 maanden, kan mogelijk worden verlengd
Moeder van de Verlosserkerk	15	9 mei t/m 31 december 2022
Apostolisch Genootschap	12	16 mei t/m 31 december 2022
Containerwoningen op n.t.b. locatie	120	1 augustus 2022 – 1 februari 2024 Verlenging met 6 maanden mogelijk
Cruiseschip	155	20 mei 2022 – 20 november 2023 Verlenging met 6 maanden mogelijk
Kantoorpand	120	Prognose/In onderhandeling
Totaal	<u>757</u>	Waarvan circa 60 plekken noodopvang korter dan 6 maanden en waarvan 158 plekken crisis-opvang

Tabel 1: Stand van zaken aantal gerealiseerde en geplande plekken gemeentelijke opvang per 9 mei 2022

De daadwerkelijke bezetting kan afwijken van het aantal beschikbare plekken, bijvoorbeeld omdat driepersoonskamers worden bezet door twee personen.

De Beijneshal wordt dagelijks gebruikt voor catering. Daarnaast is de hal bedoeld voor crisisopvang. Vluchtelingen die daar overnachten worden zo snel mogelijk herplaatst, in de regio of elders in het land.

Communicatie met de omgeving

Omwonenden worden door de gemeente met een brief geïnformeerd op het moment dat bekend is dat een opvanglocatie wordt ingericht. Dat geldt voor de grotere gemeentelijke locaties maar niet voor hotels.

Regionaal loket

De gemeenten in de VRK regio hebben gezamenlijk een regionaal loket geopend voor vragen over de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Het loket is dagelijks bereikbaar van 8:30 tot 22:30 uur. Via het loket worden vluchtelingen die opvang zoeken gekoppeld aan gemeentelijke opvanglocaties in de VRK. Indien er in de regio geen plek is dan wordt door de medewerkers van het regionale loket het Landelijk Coördinatiecentrum Vluchtelingen Spreiding (LCVS) ingeschakeld om een plek te zoeken.

Registratie

De gemeente neemt ontheemden uit de Oekraïne zo spoedig mogelijk op in de Basisregistratie Personen (BRP). Mensen hebben daarmee recht op het aanvragen van een BSN nummer en kunnen leefgeld aanvragen, hebben recht op onderwijs en kunnen werk zoeken. Vluchtelingen die gebruik maken van een gemeentelijke opvanglocatie, zijn verplicht zich te laten registreren. Dat geldt niet

voor de crisisopvang in de Beijneshal. Vluchtelingen die in hotels verblijven schrijven zich in op een briefadres bij de gemeente.

Tolken

De gemeente wil begrijpelijk communiceren met vluchtelingen uit Oekraïne. Dat betekent dat bij een taalbarrière tolken worden ingezet. Bijvoorbeeld bij het loket voor inschrijving in de BRP.

Parkeren

Enkele Oekraïners zijn met hun eigen auto gevlucht. Vluchtelingen uit Oekraïne die in het bezit zijn van een auto met Oekraïens kenteken, kunnen voor 6 maanden een abonnement voor één van de parkeergarages in Haarlem krijgen.

Leefgeld vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties

Vluchtelingen uit Oekraïne die staan ingeschreven bij gemeente Haarlem kunnen leefgeld aanvragen, als zij niet genoeg geld hebben om van te leven. Het leefgeld is bedoeld voor maaltijden, kleding en andere persoonlijke uitgaven. Indien geen eten en drinken is inbegrepen bij de gemeentelijke opvanglocatie dan wordt per persoon € 205 per maand verstrekt voor eten en drinken. Voor persoonlijke uitgaven wordt per persoon € 55 per maand verstrekt. Vluchtelingen in particuliere opvang ontvangen daarnaast een woontoeslag, zie hoofdstuk 5.

Als er inkomsten zijn uit werk dan vervalt het leefgeld van degene die deze inkomsten heeft. Vluchtelingen die over een BSN beschikken kunnen werk zoeken en zich daarvoor melden bij het Werkplein (UWV).

5. Vluchtelingen in particuliere opvang

Op 9 mei 2022 verbleven 497 vluchtelingen in Haarlem in de particuliere opvang (bij een gastgezin). De gemeente heeft veel bewondering voor particulieren die mensen in huis nemen maar bemiddeld niet zelf tussen gastgezinnen en vluchtelingen. Gastgezinnen komen via hun eigen netwerk in contact met vluchtelingen of zij kunnen zich aanmelden bij takecarebnb. Zij screenen de gastgezinnen en dragen deze dan over aan een organisatie die vluchtelingen en beschikbare opvangplekken koppelt. Het is nog niet bekend welke organisatie dit gaat coördineren voor Haarlem.

Indien vluchtelingen niet langer bij het gastgezin kunnen blijven dan worden zij via het regionale loket herplaatst in gemeentelijke opvanglocaties, bij voorkeur in Haarlem of in de VRK. Als dat niet lukt dan wordt door het regionale loket het LCVS ingeschakeld om elders in het land een plek te zoeken.

Leefgeld voor vluchtelingen in particuliere opvang (zoals een gastgezin)

Net als vluchtelingen in de gemeentelijke opvang ontvangen vluchtelingen in de particuliere opvang een vergoeding voor eten, drinken en persoonlijke uitgaven. Daarnaast ontvangen vluchtelingen die in een particuliere opvang verblijven een woontoeslag. Deze bedraagt € 215 extra per maand voor

een volwassene en € 55 extra per maand voor kinderen. Vluchtelingen kunnen dit geld gebruiken voor bijvoorbeeld openbaar vervoer, familiebezoek of sport. Zij kunnen het geld ook gebruiken om bij te dragen aan de kosten van het gastgezin, maar dit is niet verplicht. Het gastgezin en de vluchteling maken daarover onderling afspraken.

Geen effect toeslagen gasthuishoudens

Het uitgangspunt is dat het tijdelijke verblijf van ontheemden uit Oekraïne bij particulieren geen gevolgen heeft voor de hoogte van de bijstandsuitkering, de uitkering van de SVB of UWV en de lokale belastingen en heffingen. In aanvulling daarop vindt de gemeente het niet wenselijk dat een gasthuishouden minder toeslag ontvangt wanneer het een ontheemde in huis opvangt.

Wanneer ontheemden uit Oekraïne zich inschrijven op hetzelfde BRP-adres als het gasthuishouden worden zij in een aantal gevallen toeslagpartner van het gasthuishouden of als medebewoner gerekend voor de huurtoeslag. Door het Rijk wordt gewerkt aan een wetsaanpassing met terugwerkende kracht, om dit te voorkomen. Een tijdige, correcte en volledige inschrijving van de vluchtelingen in het BRP is daarvoor een belangrijke voorwaarde.

Voor gemeentelijke heffingen is de gezinssamenstelling per 1 januari van het heffingsjaar van toepassing. Op 1 januari waren er nog geen mensen uit Oekraïne gevlucht voor de oorlog en gastgezinnen lopen in 2022 niet het risico dat zij extra gemeentelijke heffingen moeten betalen.

6. Regionale kosten

Gemeente Haarlem heeft tot 30 juni 2022 een regionale coördinator opvang asielzoekers ingehuurd. Deze taskforceregisseur Kennemerland geeft leiding aan de opgave om opvang te bieden aan vluchtelingen en asielzoekers en huisvesting voor statushouders binnen de VRK. Gemeente Haarlem is daarvoor coördinerend opdrachtgever, ook namens de andere gemeenten in de VRK. Ook andere gemeenten nemen coördinerende taken op zich.

De kosten die de gemeente maakt vanwege haar coördinerende taken, worden ook door het Rijk vergoed.

7. Overige kosten

Naast kosten voor huisvesting, verzorging, registratie van vluchtelingen en het verstrekken van leefgeld, maakt de gemeente ook andere kosten voor de opvang van vluchtelingen. Te denken valt aan kosten voor onderwijs(huisvesting), kinderopvang, leerlingenvervoer, maatschappelijke ondersteuning, faciliteren van particuliere initiatieven en bijvoorbeeld sport en cultuur. Er kan op dit moment slechts een globale inschatting van kosten worden gemaakt en het Rijk werkt nog aan een regeling voor een vergoeding van deze kosten.

Onderwijs en kinderopvang

Kinderen van 4 tot en met 17 jaar die vanuit Oekraïne naar Nederland zijn gekomen, hebben recht op onderwijs. Er is een crisisteam ingericht voor de regio dat de kinderopvang en onderwijs aan kinderen uit Oekraïne coördineert.

Kinderen van 4 en 5 jaar kunnen worden aangemeld op een reguliere basisschool. Kinderen van 6 jaar en ouder kunnen terecht bij de Internationale Taalklas (Prinses Beatrixdreef) daar leren ze o.a. de Nederlandse taal. Kinderen vanaf 12 jaar gaan naar het voortgezet onderwijs. Zij starten bij de Internationale Schakelklas (Schoterstraat) en kunnen, als zij de Nederlandse taal voldoende beheersen, doorstromen naar het reguliere voortgezet onderwijs. De gemeente is verantwoordelijk voor (de kosten van) de onderwijshuisvesting, eerste inrichting en leerlingenvervoer.

Voor peuters en jongere kinderen wordt kinderopvang georganiseerd door de aanbieders van Klaar voor de Start. Deze opvang wordt voor 8 tot 16 uur per week per kind gesubsidieerd door de gemeente. Kinderen die jonger zijn dan 2,5 jaar kunnen één keer per week samen met een (groot)ouder naar een speelgroep.

De instroom van Oekraïense vluchtelingenkinderen in de Klaar voor de Start peuteropvang is voornamelijk zeer beperkt. De huidige aantallen maken het mogelijk deze kinderen op te vangen op bestaande locaties en de kosten daarvan te dekken uit de reguliere subsidies. De inschatting is dat deze situatie op korte termijn niet verandert. Met de uitvoerende partijen zijn afspraken gemaakt over monitoring van de instroom, zodat tijdig actie kan worden ondernomen in geval van een significante toename daarvan.

Maatschappelijke ondersteuning door de gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Dat geldt ook voor vluchtelingen uit Oekraïne die opgevangen worden door particulieren of op een gemeentelijke opvanglocatie. Het gaat om jeugdzorg en WMO, bijvoorbeeld:

- begeleiding en dagbesteding;
- ondersteuning om de mantelzorger tijdelijk te ontlasten;
- een plaats in een beschermde woonomgeving voor mensen met een psychische stoornis;
- opvang in geval van huiselijk geweld en mensen die dakloos zijn.

Het is op dit moment nog niet bekend welke professionele zorg en ondersteuning nodig is.

Particuliere initiatieven

Er zijn veel Haarlemmers die zich vrijwillig willen inzetten en initiatieven starten voor vluchtelingen uit de Oekraïne. De gemeente heeft Haarlem Effect opdracht gegeven om de initiatieven in de stad te coördineren. De gemeente en Haarlem Effect werken met partnerorganisaties samen aan de maatschappelijke ondersteuning van vluchtelingen in de stad.

8. Gemaakte kosten worden vergoed door het Rijk

Door de regering is aangekondigd dat burgemeesters voor de opvang van vluchtelingen de benodigde financiële middelen zullen ontvangen. Er zijn inmiddels door het Rijk toezeggingen gedaan omtrent de volgende te verstrekken vergoedingen:

- Voor de opvang van Oekraïners in gemeentelijke opvangplekken is een normbedrag vastgesteld van € 700 per week per gerealiseerde opvangplek en daarnaast mogen kosten voor aanpassingen van gebouwen apart in rekening worden gebracht bij het Rijk;
- Het normbedrag voor financiële verstrekkingen door de gemeente aan vluchtelingen in de particuliere opvang bedragen € 475 per maand voor een volwassene en € 315 per maand voor kinderen.

De gemeenten worden door het Rijk nader geïnformeerd over de vergoeding voor kosten voor zorg en onderwijs. In bijlage 1 zijn de benodigde budgetten voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in Haarlem nader uitgewerkt.

9. Risico's en kanttekeningen

De opvang van vluchtelingen kost veel geld. Er is een harde toezegging door het Rijk dat kosten voor gemeentelijke opvang en financiële verstrekkingen aan vluchtelingen vergoed zullen worden. Het zal gaan om een Specifieke Uitkering (SPUK), waarvan de (bestedings)voorwaarden nog moeten worden uitgewerkt. Voor elke SPUK geldt in ieder geval dat er strikte eisen aan de verantwoording worden gesteld. De precieze voorwaarden en de wijze van declareren en verantwoorden van de uitgaven moet door het Rijk nog worden uitgewerkt. Dat is een risico voor de gemeente omdat al forse kosten worden gemaakt en verplichtingen worden aangegaan. Daarnaast zijn nog geen heldere toezeggingen gedaan over de overige gemeentelijke kosten, zoals bijvoorbeeld over onderwijs gerelateerde kosten en kosten voor maatschappelijke ondersteuning door de gemeente.

Voorlopig gelden de afspraken met het Rijk voor 6 maanden terwijl het ook kan zijn dat de Oekraïners langer hier zullen blijven. Afspraken over een volgende periode zijn nog niet gemaakt. Uit efficiency- en kostenoverwegingen heeft de gemeente met leveranciers van tijdelijke huisvesting afspraken gemaakt voor een periode langer dan 6 maanden. In de brief van 6 april schrijft de staatssecretaris dat dat is toegestaan.

Niemand weet hoe de oorlog zal verlopen en de kans bestaat dat onnodig kosten zijn gemaakt of dat niet alle gemaakte kosten door het Rijk worden vergoed. Daar staat tegenover dat de regering heeft toegezegd dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden niet slechter voor komen te staan dan daarvoor.

Gemeentelijke organisatie

Voor de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie (taskforce opvang Oekraïners Haarlem en Zandvoort) wordt voor de eerste periode circa 6 fte beschikbaar gesteld. Dit wordt mogelijk gemaakt door deels temporiseren van werkzaamheden en projecten en deels inhuur van personeel voor andere taken. Het gevolg van werkzaamheden temporiseren is dat taken niet of later uitgevoerd worden. De inzet

van ambtenaren wordt geregistreerd en ook deze kosten zullen gedeclareerd worden bij het Rijk, als onderdeel van de kosten voor gemeentelijke opvang.

Aanbestedingsbeleid

Het Strategisch Inkoopbeleid 2021 stelt kaders en doelstellingen aan inkoop en aanbesteding door gemeente Haarlem. De gemeente is als aanbestedende diensten verplicht werken, diensten en leveringen aan te besteden. Huurovereenkomsten zijn echter van deze verplichting uitgesloten. Dat betekent dat de grote uitgaven voor de opvang van vluchtelingen, zoals de huur van vastgoed, tijdelijke gebouwen en het cruiseschip niet onder de aanbestedingsregels vallen. Het selecteren van locatiemanagers is een grote opdracht die wordt georganiseerd door de VRK.

Additionele opvangplekken

Verwacht wordt dat de vluchtelingenstroom uit Oekraïne in de nabije toekomst nog aanhoudt. Aan de veiligheidsregio's is daarom verzocht 25.000 additionele noodopvangplekken te creëren. De streefdatum is 23 juni. Anders dan bij de eerste 50.000 plekken gaat het nu om een inspanningsverplichting en geen resultaatverplichting. Ook voor deze extra plekken geldt het afgesproken normbedrag. De mogelijkheden om extra opvangplekken in Haarlem te realiseren worden geanalyseerd. Indien meer opvangplekken in Haarlem worden gerealiseerd, dan is meer budget nodig.

10. Uitvoering

Vooruitlopend op dit raadsvoorstel is een deel van de in deze nota benoemde maatregelen al ingezet. De overige maatregelen zullen zo snel mogelijk worden uitgevoerd.

De kosten zoals genoemd onder de besluitpunten 1 t/m 4 worden bij het Rijk gedeclareerd op basis van de SiSa systematiek door middel van een Specifieke Uitkering die op dit moment door het Rijk uitgewerkt wordt.

Het is de bedoeling om via de bestuursrapportages de raad te informeren over de voortgang, gemaakte kosten, declaratie(mogelijkheden) bij het Rijk en te verwachten noodzakelijke budget voor een volgende periode.

Er is 1 bijlage: Bijlage 1, budgetten

Bijlage 1: budgetten

In onderstaande tabel is per onderdeel het benodigde budget voor een half jaar (26 weken) opgenomen. De inschatting van kosten is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- afspraak met de VRK over het aantal te realiseren gemeentelijke opvangplekken (590 plekken);
- aantal vluchtelingen in particuliere opvang zoals bekend per 9 mei 2022 (497 personen);
- de opvangperiode waar het Rijk voorlopig van uit gaat (6 maanden);
- normbedragen zoals bekend gemaakt door het Rijk.

	<i>Te bekostigen maatregelen</i>	<i>Door het Rijk te verstrekken normbedrag (Euro/periode/eenheid)</i>	<i>Benodigd budget (Euro's)</i>	
1	Gemeentelijke opvangplekken	€ 700/week/plek	€ 10.740.000	
	<i>539 Semi-permanente opvangplekken</i>			€ 9.440.000
	<i>60 noodopvangplekken</i>			€ 500.000
	<i>158 crisisopvangplekken</i>			€ 800.000
2	Vluchtelingen in particuliere opvang	€ 475/maand/volwassene	€ 1.200.000	
	<i>497 personen op 9 mei 2022</i>	€ 315/maand/kind		
3	Regionale kosten	Werkelijke kosten	€ 170.000	
4	Overige kosten	Werkelijke kosten	€ 160.000	
	<i>Onderwijshuisvesting en vervoer</i>			€ 100.000
	<i>Kinderopvang</i>			€ 40.000
	<i>Maatschappelijke ondersteuning</i>			€ 20.000
	TOTAAL		€ 12.270.000	

Tabel 2: tabel met maximaal door het Rijk te verstrekken normbedragen en benodigde budgetten

1. Gemeentelijke opvangplekken

Het benodigde budget bedraagt € 700 per week per gerealiseerde opvangplek en is gelijk aan het door het Rijk te verstrekken normbedrag. De vergoeding is ten behoeve van huisvesting, verzorging en registratie van vluchtelingen en inclusief het te verstrekken leefgeld. Daarnaast is een budget nodig voor het verbouwen van panden die worden ingezet voor de opvang. Deze kosten mogen, naast het normbedrag, worden gedeclareerd bij het Rijk. Voor 26 weken en 590 opvangplekken (overeenkomstig de huidige afspraak voor Haarlem) is het benodigde budget totaal $590 \times 26 \times 700 = € 10.738.000$. Indien het budget niet toereikend is dan kunnen aanvullend kosten in rekening worden gebracht voor de verbouw van panden t.b.v. de opvang.

De verwachting is dat Haarlem uiteindelijk meer dan 590 plekken zal realiseren. Als gevolg van de toenemende stroom vluchtelingen maar ook als gevolg van de realisatie van een flink aantal crisisopvangplekken die alleen worden ingezet in geval van nood. Mochten de totale kosten meer bedragen dan geschat, dan kan de gemeente ook meer kosten declareren bij het Rijk.

Locatiemanagement

De vluchtelingen in de gemeentelijke opvanglocaties worden dagelijks begeleid door een locatiemanager. Op sommige opvanglocaties is ook bewaking en een brandwacht aanwezig gedurende de avonduren. Het locatiemanagement wordt in Haarlem uitgevoerd door organisaties zoals Rode Kruis, Leger des Heils en RIBW. Overeenkomsten met bedrijven en organisaties die locatiemanagement en beveiliging organiseren worden gesloten door de VRK. Op dit moment gaat gemeente Haarlem er van uit dat de kosten in rekening worden gebracht bij de gemeenten en naar rato worden verdeeld.

Het totale benodigde budget voor gemeentelijke opvang is € 10.740.000, ongeveer als volgt verdeeld:

<i>Onderdeel</i>		<i>kosten</i>
Verstrekken leefgeld		€ 750.000
Registratie van vluchtelingen (inhuur tolken en personeel)		€ 150.000
Verzorging vluchtelingen		€ 450.000
Huisvesting		€ 9.090.000
<i>Huur en/of stichtingskosten (incl. verbouwingen)</i>	<i>€ 7.200.000</i>	
<i>Inrichtingskosten</i>	<i>€ 500.000</i>	
<i>Exploitatiekosten (gas, licht, water, afval, beveiliging, onderhoud, locatiemanagement)</i>	<i>€ 1.340.000</i>	
<i>Abonnementen parkeergarage</i>	<i>€ 50.000</i>	
Uitvoeringsorganisatie gemeente		€ 300.000
Totaal		€ 10.740.000

Tabel 3: Verdeling budgetten gemeentelijke opvang

2. Vluchtelingen in particuliere opvang

Het benodigde budget is gelijk aan de vergoeding voor eten, drinken, persoonlijke uitgaven, en woontoeslag. De vergoeding bedraagt € 475 per maand voor een volwassene en € 315 per maand voor kinderen. Op 9 mei 2022 waren er 497 personen geregistreerd in Haarlem (waarvan 334 volwassenen en 163 kinderen). Voor een half jaar is voor hen een budget ten behoeve van leefgeld nodig van circa € 1.259.970.

De berekening gaat er van uit dat in de komende maanden het aantal vluchtelingen in particuliere opvang ongeveer gelijk blijft. Enerzijds zullen er meer vluchtelingen naar Haarlem komen, anderzijds wordt verwacht dat particulieren in de komende maanden hun gasten zullen overdragen aan de gemeentelijke opvang en mogelijk keren er ook Oekraïners terug. Hoe dit werkelijk zal verlopen is op dit moment niet te voorspellen.

3. Regionale kosten

De kosten voor de inhuur van de taskforceregisseur, adviseur en ondersteuner bedragen overeenkomstig de offertes € 140.000 exclusief BTW voor de periode van 1 maart tot 30 juni 2022.

4. Overige kosten

Onderwijs

De gemeente huurt extra lokalen voor de Internationale Schakelklas (ISK) en is verantwoordelijk voor de kosten voor 'eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair'. Voor twee kwartalen worden de kosten voorlopig geschat op € 80.000. Voor het leerlingenvervoer wordt aanvullend een budget gevraagd van € 20.000.

De kosten die de gemeente moet maken voor kinderopvang bij Klaar voor de Start zijn voorlopig geschat op maximaal € 40.000. De kosten voor deelname van Oekraïense kinderen aan een speelgroep zijn nihil.

Maatschappelijke ondersteuning door de gemeente

Het is op dit moment nog niet bekend welke kosten hiermee gemoeid zijn. Voorlopig wordt uitgegaan van een benodigd budget van € 20.000.